

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Sprawozdanie z badań ilościowych

**przeprowadzonych wśród odbiorców produktu finalnego na
potrzeby projektu pt.**

***„Wypracowanie skutecznych metod aktywizacji zawodowej
i społecznej niepełnosprawnych”***

Opracowanie:

Bison Consulting S.A.
ul. Legnicka 46A lok.12
53-674 Wrocław
tel. 71 341 82 30
fax. 71 342 00 80
office@bison.com.pl
www.bison.com.pl

Wrocław, maj 2012 r.

Sprawozdanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Spis treści

I	Cel badań i metodologia badania ilościowego.....	3
II.	Charakterystyka respondentów.....	4
III.	Analiza materiału badawczego zgromadzonego w badaniu ilościowym	6
	1 Próba badawcza- cechy społeczne badanych.....	7
	2. Oczekiwania pracodawców.....	10
	3. Profil kandydata.....	13
	4. Działania aktywizujące zawodowo i społecznie bezrobotne osoby niepełnosprawne przeprowadzane przez Ośrodki Pomocy Społecznej.....	14
	5. Działania aktywizujące zawodowo i społecznie bezrobotne osoby niepełnosprawne przeprowadzane przez Powiatowe Urzędy Pracy.....	16
	6. Działania aktywizujące zawodowo i społecznie bezrobotne osoby niepełnosprawne przeprowadzane przez niepubliczne instytucje pracy.....	19
IV.	Wnioski z badań.....	22
V.	Spis wykresów.....	25
VI.	Załączniki.....	27

I. Cel badań i metodologia badania ilościowego

Fundacja Edukacji Europejskiej z siedzibą w Wałbrzychu w ramach realizacji projektu pt. **„Wypracowanie skutecznych metod aktywizacji zawodowej i społecznej niepełnosprawnych”** współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, w ramach konkursu nr I/VI/INN/11 organizowanego przez Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy w Wałbrzychu, Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich, Działanie 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie, zleciła Bison Consulting S.A. przeprowadzenie badań ilościowych wśród 60 odbiorców produktu finalnego. Zleczone badania były przeprowadzone wśród przedstawicieli Powiatowego Urzędu Pracy, Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej, instytucji szkolących, psychologów, doradców zawodowych, job coachów, pośredników pracy, agencji pracy, organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych (dalej Instytucje rynku pracy).

Celem głównym projektu jest wypracowanie innowacyjnych rozwiązań pozwalających na skuteczną aktywizację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych i włączanie w proces zmian otoczenie bezrobotnych osób niepełnosprawnych, na przykładzie 27 osób niepełnosprawnych (w tym 15 kobiet) z powiatu wałbrzyskiego w latach 2012-2014.

Cel i metodologia badania:

Celem badania było uzyskanie odpowiedzi na postawione respondentom pytania badawcze: m.in. kogo poszukują pracodawcy, jakie są praktykowane formy współpracy publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy i jednostek pomocy społecznej w powiecie wałbrzyskim na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej bezrobotnych osób niepełnosprawnych, jakie są wyniki tej współpracy np. ile osób zostało zaktywizowanych, ocena jakości tej współpracy. Zebrane wyniki badań mają przyczynić się do określenia problemów i potrzeb w zakresie zwiększenia efektywności współpracy publicznych i niepublicznych instytucji rynku pracy i jednostek pomocy społecznej na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej bezrobotnych osób niepełnosprawnych.

Proces badawczy odbywał się w oparciu o wywiad bezpośredni ankietera z respondentem przy użyciu ankiety badawczej. Ankieter odwiedzał respondentów tj. przedstawicieli Powiatowego Urzędu Pracy, Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej, instytucji szkolących, psychologów, doradców zawodowych, job coachów, pośredników pracy, organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, w miejscu uprzednio umówionym, w gminach powiatu wałbrzyskiego. Przeprowadzał z nimi wywiad z wykorzystaniem papierowej ankiety badawczej (metoda

PAPI - Paper And Paper Personal Interviewing), pytania badawcze dotyczyły m.in. jakie potrzeby i problemy mają pracodawcy z powiatu wałbrzyskiego w zakresie możliwości zatrudniania bezrobotnych osób niepełnosprawnych w podziale na rodzaje niepełnosprawności, jakich umiejętności oczekują pracodawcy przy wyborze pracownika, jakie problemy mają podczas poszukiwania pracowników przy współpracy z instytucjami typu np. Powiatowy Urząd Pracy, pośrednicy pracy, jakiego rodzaju działania aktywizujące osoby niepełnosprawne do poszukiwania pracy są prowadzone w Ośrodkach Pomocy Społecznej, inne.

W metodologii zastosowano ankietę badawczą do przeprowadzenia wywiadów bezpośrednich „twarzą w twarz” z respondentem w miejscu przez niego wskazanym. Została również opracowana ankietka badawcza w wersji elektronicznej do prezentowania na stronie internetowej projektu www.sprawniejsinizinni.pl, ankietę mógł wskazać respondentowi możliwość zapoznania się z pytaniami badawczymi, co umożliwiło mu przygotowanie się do spotkania z ankierem i przeprowadzenia wywiadu w umówionym terminie. Jednocześnie do dyspozycji respondentów uruchomiony został adres e-mailowy do konsultacji i przesyłania informacji w zakresie prowadzonych badań między respondentami a ankierami: badanianiepelnosprawni@bison.com.pl

Zastosowano następujące kryteria do badanych respondentów: przedstawiciele Instytucji rynku pracy ww. z 9. gmin powiatu wałbrzyskiego, kobiety i mężczyźni, pełniący różne funkcje, w różnym wieku, zajmujący się problematyką bezrobocia w tym, wśród osób niepełnosprawnych, brak respondenta z Instytucji rynku pracy ww. w jednej gminie skutkowało pozyskaniem do badania respondenta z innej gminy, brak zgody respondenta na przeprowadzenie badania/ankiety, skutkowało pozyskaniem nowego respondenta z badanej grupy, anonimowość badania. Do instytucji rynku pracy zostały wysłane zaproszenia do przeprowadzenia badań oraz rekomendacje udzielone badającemu.

II. Charakterystyka respondentów

Badane podmioty w powiecie wałbrzyskim to:

1) Powiatowy Urząd Pracy w Wałbrzychu; jednostka organizacyjna Powiatu Wałbrzyskiego która wchodzi w skład powiatowej administracji zespolonej. Urząd realizuje na terenie Powiatu Wałbrzyskiego zadania własne powiatu z zakresu zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu, a ich realizacja podlega kontroli Wojewody Dolnośląskiego. Główne zadania Urzędu to:

- rejestrowanie bezrobotnych i poszukujących pracy,
- udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy,
- poradnictwo zawodowe dla bezrobotnych i poszukujących pracy,
- inicjowanie i wdrażanie instrumentów rynku pracy,
- realizowanie projektów w zakresie promocji zatrudnienia, przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych, wynikających z programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Pracy,
- inicjowanie, organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy.

Szczegółowe informacje o Urzędzie są aktualne na stronie www.urzadpracy.pl

2) Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej; w gminach miejskich: Wałbrzych (www.um.walbrzych.pl), Boguszów-Gorce (www.boguszow-gorce.pl), Szczawno-Zdrój (www.szczawno-zdroj.pl), Jedlina-Zdrój (www.jedlinazdroj.eu), w gminach miejsko-wiejskich: Głuszyca (www.gluszyca.pl), Mieroszów (www.mieroszow.pl), w gminach wiejskich: Czarny Bór (www.czarnybor.pl), Stare Bogaczowice (www.starebogaczowice.ug.gov.pl), Walim (www.walim.pl), które działają w oparciu o ustawę o pomocy społecznej, są powołane do udzielenia pomocy osobom i rodzinom z powiatu trzebnickiego, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej np. choroba, ubóstwo, bezdomność, bezrobocie, potrzeba ochrony macierzyństwa, niepełnosprawność i inne.

3) instytucje szkolące; podmioty wpisane do rejestru instytucji szkoleniowych prowadzonego przez Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy, których zadaniem jest prowadzenie szkoleń między innymi w zakresie podwyższania kwalifikacji zawodowych osób pracujących, jak również organizowanie i prowadzenie szkoleń dla osób bezrobotnych w tym kobiet, www.dwup.pl, na dzień 28.02.2012r. zarejestrowanych było 9 instytucji szkoleniowych z powiatu wałbrzyskiego.

4) Psycholodzy; wykonujący zawód psychologa, zatrudnieni lub reprezentujący poradnie psychologiczno-pedagogiczne; świadczący usługi poradnictwa psychologicznego.
np. <http://www.ipp-alterego.pl/>, <http://szkolnictwo.net/szkola,,2393,,poradnia-psychologiczno-pedagogiczna-w-walbrzychu>, psycholodzy prowadzący działalność gospodarczą – prywatne gabinety psychologiczne.

5) Doradcy zawodowi; wykonujący zawód doradcy zawodowego np. zatrudnieni w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu, www.pcpr.walbrzych.pl; w Powiatowym Urzędzie Pracy www.urzadpracy.pl; współpracujący z Dolnośląskim Centrum

Informacji Zawodowej i Doskonalenia Nauczycieli w Wałbrzychu www.ciz.walbrzych.pl;
indywidualnie wykonujący zawód doradcy zawodowego np. działalność gospodarcza.

6) Job coache, na terenie powiatu wałbrzyskiego nie figuruje w rejestrze podmiot świadczący usługi w zakresie job coach-u. Na rynku pojawiają się oferty usług job coach-u jednakże jako uzupełnienie innych i świadczone przez agencje usług szkoleniowych.

7) Pośrednicy pracy; podmioty działające na rzecz lokowania na rynku pracy osób poszukujących pracy oraz na rzecz pracodawców poszukujących pracowników, np. informacja o ofertach pracy na portalu agencji www.manpower.pl, poprzez biuro pośrednictwa pracy w Wałbrzychu. Na terenie powiatu wałbrzyskiego działa 6 agencji pośrednictwa pracy /agencji pracy czasowej, wszystkie są związane z portalami krajowych lub zagranicznych agencji pracy np. www.szybkopraca.pl; <http://walbrzyski.lento.pl/praca>; <http://walbrzych.olx.pl/praca-cat-190> Większość agencji funkcjonuje w Internecie, biura prowadzone są komplementarnie z innymi usługami np. agencje kredytowe.

8) Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie wałbrzyskim; stowarzyszenia i fundacje, które są organizacjami członkowskimi Wałbrzyskiego Integracyjnego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych <http://www.wison.pl>, jak również inne, podejmujące różne działania integracyjne na rzecz osób niepełnosprawnych z powiatu wałbrzyskiego.

9) Eksperti (uniwersytety/instytuty badawcze) rynku pracy w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych z powiatu wałbrzyskiego; przedstawiciele środowiska naukowego szkolnictwa wyższego: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Wałbrzychu <http://www.pwsz.com.pl>, Politechnika Wrocławska filia w Wałbrzychu <http://www.walbrzych.pwr.wroc.pl>, Wałbrzyska Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości <http://www.wwszip.pl>, w każdej uczelni są uwzględniane potrzeby edukacyjne osób niepełnosprawnych.

Respondenci: przedstawiciele Instytucji rynku pracy ww., próba badawcza 60.

III. Analiza materiału badawczego zgromadzonego w badaniu ilościowym

Sprawozdanie jest rezultatem badań ilościowych, przeprowadzonych wśród przedstawicieli Powiatowych Urzędów Pracy, Miejskich/ Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej, instytucji szkolących, psychologów, doradców zawodowych, job coach'ów, przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, pośredników pracy, przedstawicieli agencji pracy, a także ekspertów (uniwersytety/instytucje badawcze) rynku pracy w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych z 9. Gmin powiatu wałbrzyskiego.

Tematyka i wskazane obszary problemowe ankiety badawczej badania ilościowego metodą PAPI obejmowały 33 pytania zamknięte oraz 17 pytań otwartych. Badania ilościowe zostały skierowane do wybranej próby (60), ankieta badawcza zawiera cztery obszary problemowe oraz profil kandydata. Sprawozdanie w części dotyczącej analizy materiału badawczego zostało podzielone na nw. podrozdziały:

- 1. Próba badawcza – cechy społeczne badanych.**
- 2. Oczekiwania pracodawców-** pytania w ankiecie badawczej P1-P5.
- 3. Profil kandydata-** pytania w ankiecie badawczej K1-K4.
- 4. Działania aktywizujące zawodowo i społecznie bezrobotne osoby niepełnosprawne przeprowadzane przez Ośrodki Pomocy Społecznej-** pytania w ankiecie badawczej OPS1-OPS4.
- 5. Działania aktywizujące zawodowo i społecznie bezrobotne osoby niepełnosprawne przeprowadzane przez Powiatowe Urzędy Pracy-** pytania w ankiecie badawczej PUP1-PUP14.
- 6. Działania aktywizujące zawodowo i społecznie bezrobotne osoby niepełnosprawne przeprowadzane przez niepubliczne instytucje pracy-** pytania w ankiecie badawczej NIRP1-NIRP15.

Sprawozdanie z analizy materiału badawczego:

1. Próba badawcza- cechy społeczne badanych

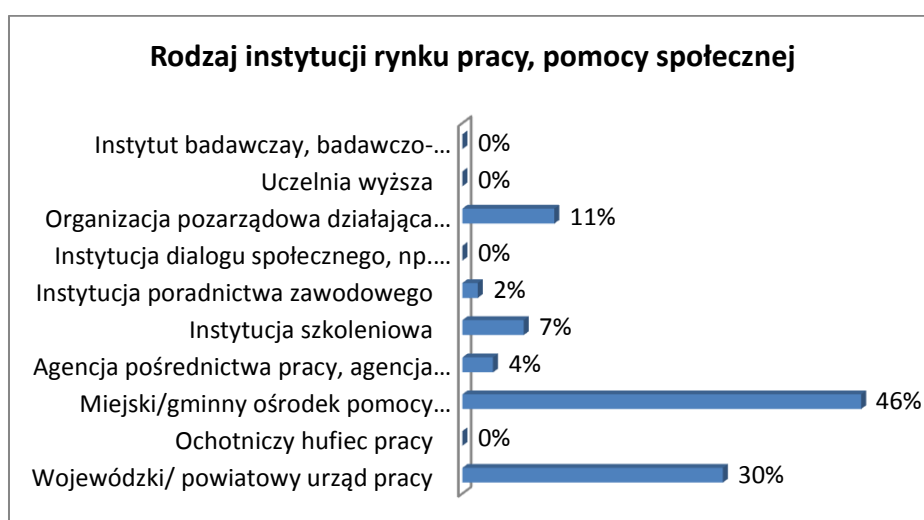
W badaniu ilościowym przeprowadzonym metodą PAPI w ramach projektu pt. „*Wypracowanie skutecznych metod aktywizacji zawodowej i społecznej niepełnosprawnych*” wzięło udział 60 respondentów. Cechy społeczne badanych określono na podstawie odpowiedzi udzielonych przez przedstawicieli instytucji rynku pracy działających na rzecz osób niepełnosprawnych z powiatu wałbrzyskiego w pytaniach nr M1-M8 opisanych

w ankiecie badawczej jako dane respondenta/ki – Instytucje zostały opisane w pkt. II sprawozdania.

W badaniu ankietowym wzięło udział 54 kobiety (90% respondentów) i 6 mężczyzn (10% respondentów), w przedziale wiekowym 31-45 lat (48% respondentów), 45-60/65 lat (38%) oraz 18-30 lat (13%). Największy odsetek respondentów to osoby z wykształceniem wyższym- 63%, pozostali ankietowani posiadają wykształcenie pomaturalne (25% respondentów) i ponadgimnazjalne (12% respondentów).

72% respondentów reprezentowało publiczne instytucje rynku pracy, natomiast niepubliczne instytucje rynku pracy 17%. Pytanie badawcze (M4) nie dotyczyło 12% przedstawicieli instytucji rynku pracy działających na rzecz osób niepełnosprawnych z powiatu wałbrzyskiego.

Rys. 1 Rodzaj instytucji rynku pracy, pomocy społecznej, którą reprezentują respondenci

Na pytanie badawcze M5 dotyczące rodzaju instytucji rynku pracy, pomocy społecznej, którą reprezentują respondenci, odpowiadały osoby zatrudnione w publicznych oraz niepublicznych instytucjach rynku pracy. Niemal połowa ankietowanych reprezentowała miejskie/ gminne ośrodki pomocy społecznej (26 respondentów), 30% respondentów to przedstawiciele wojewódzkich bądź powiatowych urzędów pracy (17 respondentów), pozostali respondenci- 16 osób to pracownicy niepublicznych instytucji rynku pracy, z czego 11% to osoby zatrudnione w organizacjach pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, 7% to przedstawiciele instytucji szkoleniowych, 4%- agencji pośrednictwa pracy oraz agencji pracy tymczasowej, natomiast 2% respondentów to osoby zatrudnione w instytucjach poradnictwa zawodowego. Wśród respondentów nie było przedstawicieli: ochotniczego hufca pracy, instytucji dialogu społecznego (np. organizacji

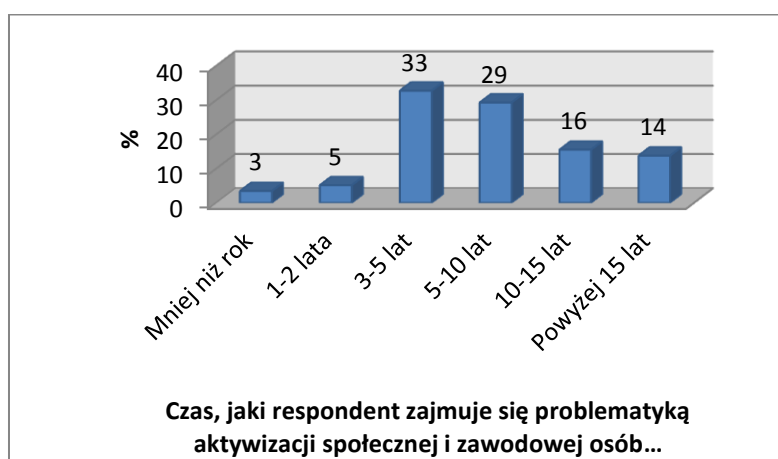
pracodawców), bezrobotnych, uczelni wyższych oraz instytutów badawczych i badawczo-naukowych.

Spośród wszystkich respondentów zaledwie 9 osób wykonuje zawód w formie działalności gospodarczej (pytanie badawcze M6), z czego 67% respondentów to doradcy zawodowi, natomiast pozostali ankietowani to psychologowie.

Rys. 2 Podział respondentów ze względu na zajmowane stanowisko

Na pytanie badawcze M5 dotyczące zajmowanego przez respondenta stanowiska, odpowiadały osoby zatrudnione w publicznych oraz niepublicznych instytucjach rynku pracy. Ponad połowa ankietowanych przedstawicieli instytucji rynku pracy działających na rzecz osób niepełnosprawnych z powiatu wałbrzyskiego to „szeregowi pracownicy”, 37% respondentów jest zatrudnionych na stanowisku „specjalisty”, natomiast 4% zajmuje stanowiska „zarządcze” oraz „kierownicze”.

Rys. 3 Czas, jaki respondent/ka zajmuje się problematyką aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych

Na pytanie badawcze M8- Jak długo zawodowo zajmuje się Pani/ Pan problematyka aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych? odpowiedziało 58 osób (2 respondentów nie udzieliło odpowiedzi na ww. pytanie). Największy odsetek respondentów, tj. 33% zajmuje się problematyką aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych 3-5 lat, 29% 5-10 lat, 16% 10-15 lat, 14% powyżej 15 lat, 5% 1-2 lat, natomiast zaledwie 3% respondentów mniej niż rok.

2. Oczekiwania pracodawców

Oczekiwania pracodawców wobec zatrudniania osób niepełnosprawnych określono na podstawie odpowiedzi udzielonych przez przedstawicieli instytucji rynku pracy działających na rzecz osób niepełnosprawnych z powiatu wałbrzyskiego w pytaniach badawczych nr P1-P5.

Zdaniem 67% respondentów pracodawcy nie chętnie zatrudniają osoby niepełnosprawne. Zaledwie 20 osób wskazało korzyści, jakie mają pracodawcy zatrudniając osoby niepełnosprawne. Udzielono następujących odpowiedzi:

- dofinansowanie do wynagrodzeń,
- ulgi w składkach ZUS i PEFRON,
- zwrot kosztów za przeszkolenie niepełnosprawnych pracowników,
- uzyskanie środków na stworzenie miejsca pracy,
- solidność pracownika, zaangażowanie pracą, kompetencje,
- korzyści finansowe, aprobatą społeczną, zyskanie zmotywowanych pracowników,
- zwrot kosztów poniesionych na przystosowanie stanowiska pracy,
- korzyści finansowe,
- modernizacja bazy,
- dobry wizerunek.

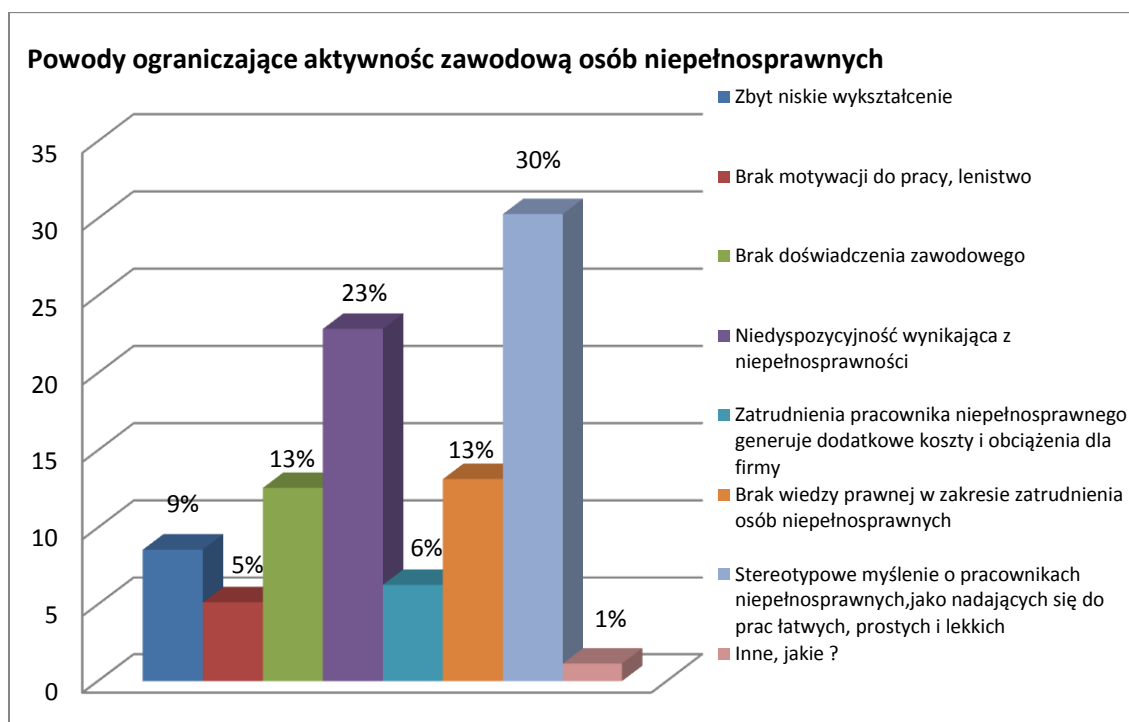
Najczęściej powtarzające się odpowiedzi to ulgi w składkach ZUS i PEFRON, dofinansowanie do wynagrodzeń, korzyści finansowe, zwrot kosztów poniesionych na przystosowanie stanowiska pracy oraz dobry wizerunek firmy.

Mocne strony osoby niepełnosprawnej, które ułatwiają jej znalezienie dobrej pracy wskazało 17 respondentów. Podano takie mocne strony, jak:

- wysoka motywacja do podjęcia zatrudnienia, dobre kwalifikacje zawodowe, chęci,
- umieć, chcieć, móc,
- sumienność, rzetelność, oddanie wykonywanej pracy,
- silna motywacja, dyspozycyjność,
- motywacja osoby niepełnosprawnej jest często wyższa niż osoby zdrowej,

- zwolnienie z opłat,
- determinacja, solidność,
- otwartość, właściwy poziom samooceny, samoakceptacja, przedsiębiorczość
- stan zdrowia pozwalający na podjęcia zatrudnienia
- wykształcenie, obsługa komputera
- posiadany stopień o niepełnosprawności
- posiadane kwalifikacje, integracja ze środowiskiem
- predyspozycje psychologiczne

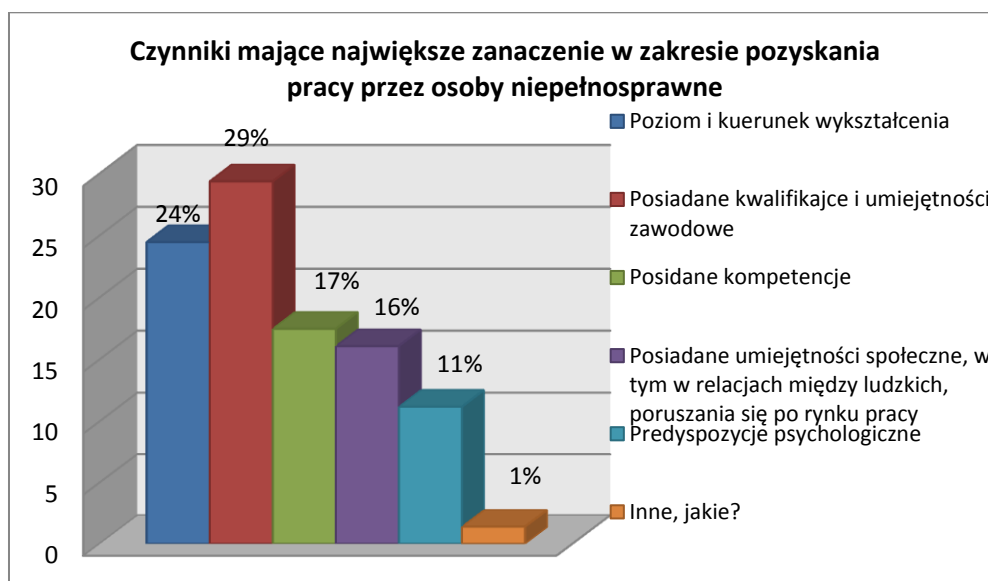
Najczęściej powtarzające się odpowiedzi to motywacja do pracy, dobre kwalifikacje zawodowe oraz zwolnienie z opłat.

Rys. 4 Powody, jakie ograniczają aktywność zawodową osób niepełnosprawnych

Respondenci w pytaniu badawczym P4 odpowiadali na pytanie- Jakie powody ograniczają aktywność zawodową osób niepełnosprawnych?, wskazując min. 3 powody. Zdaniem ankietowanych przedstawicieli Instytucji rynku pracy działających na rzecz osób niepełnosprawnych z powiatu wałbrzyskiego **głównym powodem nie zatrudniania osób niepełnosprawnych przez pracodawców jest „stereotypowe myślenie o pracownikach niepełnosprawnych, jako nadających się do prac łatwych, prostych i lekkich” (30% odpowiedzi), a także „niedyspozycyjność wynikająca z niepełnosprawności” (23% odpowiedzi).** 13% respondentów uważa, że pracodawcy nie mają prawnej wiedzy w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz że osoby niepełnosprawne nie mają doświadczenia zawodowego. Również wpływ na małą aktywność zawodową

niepełnosprawnych zdaniem przedstawicieli instytucji rynku pracy ma zbyt niskie wykształcenie (9% odpowiedzi), 6% respondentów jest zdania, że zatrudnienie pracownika niepełnosprawnego generuje dodatkowe koszty i obciążenia dla firmy, natomiast 5% ankietowanych uważa, że osoby niepełnosprawne nie mają motywacji do pracy i są nieaktywne zawodowe ze względu na lenistwo. Ponadto 2 respondentów (1%) wskazało inne powody ograniczające aktywność zawodową osób niepełnosprawnych- niską samoocenę oraz niedyspozycyjność ze względu na problemy z dojazdem do miejsca pracy.

Rys. 5 Czynniki, które mają największe znaczenie w zakresie pozyskania pracy przez osoby niepełnosprawne

Respondenci w pytaniu badawczym P5 odpowiedzieli na pytanie- Które czynniki mają największe znaczenie w zakresie pozyskania pracy przez osoby niepełnosprawne?, wskazując max. 3 czynniki. Zdaniem ankietowanych przedstawicieli Instytucji rynku pracy działających na rzecz osób niepełnosprawnych z powiatu wałbrzyskiego **największe znaczenie w zakresie pozyskania pracy przez osoby niepełnosprawne mają posiadane kwalifikacje i umiejętności zawodowe (29% odpowiedzi), poziom i kierunek wykształcenia (24% odpowiedzi)**, posiadane kompetencje (17% odpowiedzi), posiadane umiejętności społeczne, w tym w relacjach między ludzkich (16% odpowiedzi), a także predyspozycje psychologiczne (11% odpowiedzi). Ponadto 1% respondentów wskazało inne czynniki mające wpływ na pozyskanie pracy przez osoby niepełnosprawne, w tym:

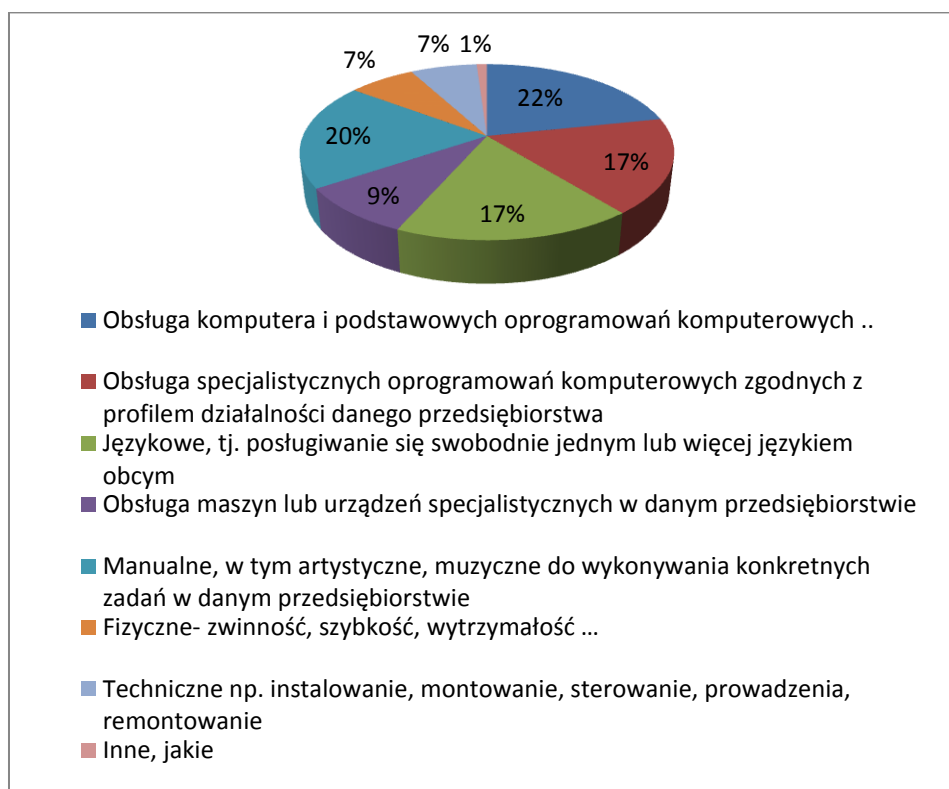
- otwartość, właściwy poziom samooceny, samoakceptacja, motywacja, przedsiębiorczość,
- rodzaj niepełnosprawności.

3. Profil kandydata

Profil kandydata, mający na celu ocenę szans osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy określono na podstawie odpowiedzi udzielonych przez przedstawicieli Instytucji rynku pracy działających na rzecz osób niepełnosprawnych z powiatu wałbrzyskiego w pytaniach badawczych nr K1-K4.

Według 55% respondentów osoby niepełnosprawne mają znikome szanse na lokalnym rynku pracy. Pozostali ankietowani uważają, że osoby niepełnosprawne z powiatu wałbrzyskiego znajdą pracę w zależności od stopnia i rodzaju niepełnosprawności.

Ich zdaniem najwięcej ofert pracy jest dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich- 81% odpowiedzi. Zaledwie 13% ankietowanych uważa, że dla osób głuchoniemych jest 13% ofert pracy, natomiast dla niewidzących jedynie 6%.

Rys. 6 Umiejętności kandydata decydujące przy wyborze pracownika

Zdaniem respondentów umiejętności kandydata, jakie są decydujące przy wyborze pracownika to: **obsługa komputera i podstawowych oprogramowań komputerowych (22% odpowiedzi)**; manualne, w tym artystyczne, muzyczne do wykonywania konkretnych zadań w danym przedsiębiorstwie (20% odpowiedzi); obsługa specjalistycznych oprogramowań komputerowych zgodnych z profilem działalności danego przedsiębiorstwa oraz językowe, tj. posługiwanie się swobodnie jednym lub więcej językiem obcym (17%

odpowiedzi); obsługa maszyn lub urządzeń specjalistycznych w danym przedsiębiorstwie (9% odpowiedzi), a także fizyczne- zwinność, szybkość, wytrzymałość oraz techniczne np. instalowanie, montowanie, sterowanie, prowadzenia, remontowanie (7% odpowiedzi). Ponadto 1% respondentów wskazało inne umiejętności mające decydujący wpływ przy wyborze pracownika, m.in.: zgodnie z profilem poszukiwanego pracownika oraz motywacja i determinacja do podjęcia pracy.

Przedstawiciele Instytucji rynku pracy działających na rzecz osób niepełnosprawnych z powiatu wałbrzyskiego wskazali cechy osobowości kandydata, które są istotne dla pracodawcy. Respondenci wskazali następujące cechy osobowości:

- **obowiązkowość- 22% odpowiedzi**
- **pracowitość- 21% odpowiedzi**
- **uczciwość- 21% odpowiedzi**
- kreatywność- 13% odpowiedzi
- punktualność- 10% odpowiedzi
- **lojalność, dyskrecja- 10% odpowiedzi**

Ponadto 2% respondentów wskazało inne cechy osobowości kandydata, które są istotne dla pracodawcy, w tym: pewność siebie, zaangażowanie oraz dyspozycyjność.

4. Działania aktywizujące zawodowo i społecznie bezrobotne osoby niepełnosprawne przeprowadzane przez Ośrodki Pomocy Społecznej

Działania aktywizujące zawodowo i społecznie bezrobotne osoby niepełnosprawne przeprowadzane przez Ośrodki Pomocy Społecznej (OPS) określono na podstawie odpowiedzi udzielonych przez przedstawicieli OPS działających na rzecz osób niepełnosprawnych z powiatu wałbrzyskiego w pytaniach badawczych nr OPS1-OPS4. Spośród wszystkich respondentów było 26 przedstawicieli OPS.

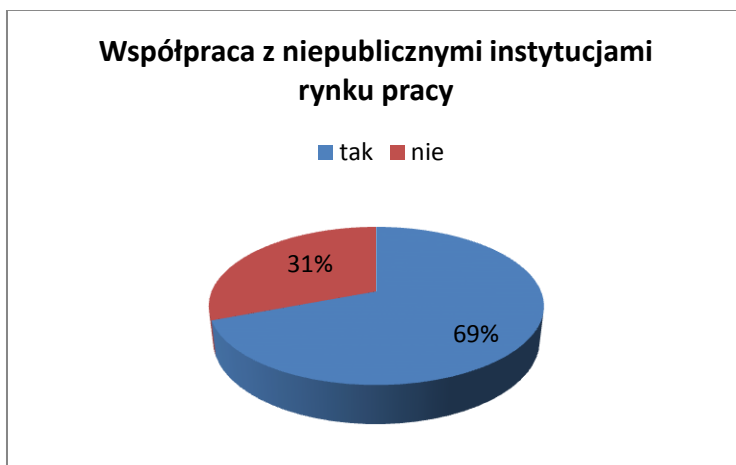
Rodzaje działań aktywizujących osoby niepełnosprawne do poszukiwania pracy prowadzone w Ośrodkach Pomocy Społecznej na terenie powiatu wałbrzyskiego to:

- **praca socjalna z klientem- 13% odpowiedzi,**
- pomoc w pisaniu CV i listów motywacyjnych oraz indywidualne rozmowy motywacyjne - 11% odpowiedzi,
- **kierowanie do punktu pomocy bezrobotnym- 10% odpowiedzi,**
- zawieranie kontraktu socjalnego oraz udostępnienie ofert pracy - 8% odpowiedzi,
- wyszukiwanie ofert pracy, a także kierowanie niepełnosprawne osoby do udziału w projektach współfinansowanych z UE - 7% odpowiedzi,

- informowanie o ofercie PUP. Kierowanie do PUP- do doradcy zawodowego oraz informowanie o wolnych miejscach pracy w zakładzie pracy chronionej - 6% odpowiedzi,
- prowadzenie akcji informacyjnych motywujących osoby niepełnosprawne do zarejestrowania się w PUP, a także kierowanie na warsztaty aktywnego poszukiwania pracy organizowane przez Kluby Pracy - 4% odpowiedzi,
- proponowanie udziału w organizowanych przez ośrodek targach pracy- 3% odpowiedzi,
- kierowanie do organizacji pozarządowych, które aktywizują zawodowo osoby niepełnosprawne- 2% odpowiedzi,
- **informacje o samodzielnym prowadzeniu działalności gospodarczej, organizowanie grup wsparcia w Klubie Integracji Społecznej i Samopomocy oraz bezpośrednie kontakty z pracodawcami zainteresowanymi zatrudnieniem osób niepełnosprawnych- 1% odpowiedzi.**

92% respondentów (24 osoby) zatrudnionych w Ośrodkach Pomocy Społecznej jest zdania, że w OPS nie ma wyznaczonych pracowników do pracy z osobami niepełnosprawnymi.

Zaledwie dwóch pracowników OPS (8%) uważa, że są wyznaczone osoby do pracy z osobami niepełnosprawnymi, zdaniem jednej osoby jest to trzech pracowników, natomiast drugi z pracowników OPS uważa, że w jego instytucji rynku pracy jest jedna osoba wyznaczona do pracy z osobami niepełnosprawnymi.

Rys. 7 Współpraca OPS z niepublicznymi instytucjami rynku pracy

Według 69% ankietowanych (18 pracowników OPS) zatrudnionych w Ośrodkach Pomocy Społecznej, OPS współpracuje z niepublicznymi instytucjami rynku pracy.

5. Działania aktywizujące zawodowo i społecznie bezrobotne osoby niepełnosprawne przeprowadzane przez Powiatowe Urzędy Pracy

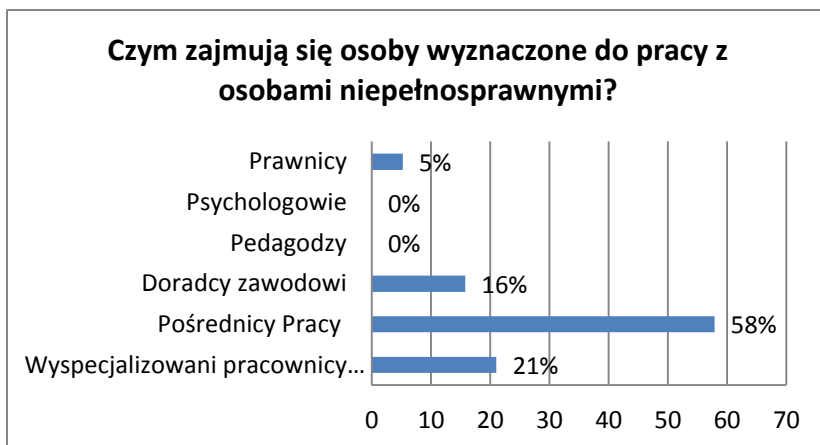
Działania aktywizujące zawodowo i społecznie bezrobotne osoby niepełnosprawne przeprowadzane przez Powiatowe Urzędy Pracy (PUP) określono na podstawie odpowiedzi udzielonych przez przedstawicieli PUP działających na rzecz osób niepełnosprawnych z powiatu wałbrzyskiego w pytaniach badawczych nr PUP1-PUP14. Spośród wszystkich respondentów było 17 przedstawicieli PUP.

Rodzaje działań aktywizujących osoby niepełnosprawne do poszukiwania pracy prowadzone w Powiatowych Urzędach Pracy na terenie powiatu wałbrzyskiego to:

- **pośrednictwo pracy, staże- 8% odpowiedzi,**
- giełda pracy, prace interwencyjne, roboty publiczne, wywieszanie ofert na tablicy ogłoszeń, umieszczanie ogłoszeń pracy na stronie internetowej PUP, szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy, indywidualne i grupowe poradnictwo zawodowe, zajęcia w Klubie Pracy: spotkanie z doradcą zawodowym, zajęcia z autoprezentacji, wyszukiwanie kursów i szkoleń oraz warsztaty aktywizacyjne dotyczące poszukiwania pracy - 7% odpowiedzi,
- przyznawanie środków na podejmowanie działalności gospodarczej, organizowanie szkoleń zawodowych zgodnych z zapotrzebowaniem rynkowym, diagnozowanie predyspozycji zawodowych, pomoc w sprzątnięciu dokumentów aplikacyjnych, przygotowanie do spotkań z pracodawcą, a także pomoc przy poszukiwaniu pracy w Internecie- 6% odpowiedzi,
- **przygotowanie zawodowe w miejscu pracy- 3% odpowiedzi.**

Zaledwie 13 respondentów z 17 zatrudnionych w Powiatowym Urzędzie Pracy podało przybliżoną liczbę ofert przedstawionych osobom niepełnosprawnym w 2011r. Ilość przedstawionych ofert to: 500 ofert (3 odpowiedzi), 20 ofert (3 odpowiedzi), 4 oferty (2 odpowiedzi), 530 ofert (1 odpowiedź), 450 ofert (1 odpowiedź), 16 ofert (1 odpowiedź), 15 ofert (1 odpowiedź) oraz 5 ofert (1 odpowiedź).

88% respondentów zatrudnionych w Powiatowych Urzędach Pracy jest zdania, że w PUP są wyznaczeni pracownicy do pracy z osobami niepełnosprawnymi, z czego 16 pracowników PUP udzieliło informacji nt. ilości wyznaczonych pracowników. Podano następującą ilość pracowników wyznaczonych do pracy z osobami niepełnosprawnymi: 1 osoba (7 odpowiedzi), 3 osoby (5 odpowiedzi), 15 osób (2 odpowiedzi), 13 osób (1 odpowiedź). Jeden z respondentów uważa, że „każda osoba która obsługuje petenta ma styczność z BON”.

Rys. 8 Zajęcia osób wyznaczonych do pracy z niepełnosprawnymi w PUP

Respondenci w pytaniu badawczym PUP5 odpowiadali na pytanie- Czym zajmują się osoby wyznaczone do pracy z osobami niepełnosprawnymi?, wskazując jedną odpowiedź. 4 ankietowanych wskazało więcej niż jedną odpowiedź, natomiast 2 przedstawiciele PUP nie odpowiedziało na ww. pytanie badawcze. Zdaniem ankietowanych przedstawicieli PUP działających na rzecz osób niepełnosprawnych z powiatu wałbrzyskiego, **osoby wyznaczone do pracy z niepełnosprawnymi to głównie pośrednicy pracy (58% odpowiedzi)**. 21% respondentów uważa, że pracujący z osobami niepełnosprawnymi to wyspecjalizowani pracownicy zajmujący się bezpośrednio aktywizacją zawodową BONA, zdaniem 16% to doradcy zawodowi, natomiast 5% przedstawiciele PUP wskazało prawników.

Wszyscy pracownicy Powiatowych Urzędów Pracy z powiatu wałbrzyskiego wskazali, że w PUP, w którym pracują udostępnia się oferty pracy osobom niepełnosprawnym. Zdaniem 82% respondentów udostępniane oferty pracy nie były kierowane jedynie do osób niepełnosprawnych.

Ankietowani przedstawiciele Powiatowych Urzędów Pracy **nie potrafili określić ile ofert pracy pochodziło od pracodawców z chronionego zakładu pracy w 2011r.** Natomiast na pytanie badawcze- Iloma ofertami pracy dysponował PUP w 2011r. odpowiedziało 10 z 17 przedstawicieli PUP, podając następujące ilości ofert: 6000 ofert (2 odpowiedzi), 42 oferty (2 odpowiedzi), ok. 6,5 tys., ok. 6200 ofert, ok. 6300 ofert oraz 20, 13, 14 ofert (po 1 odpowiedzi).

Zdaniem 76% ankietowanych przedstawicieli Powiatowych Urzędów Pracy, PUP prowadzi monitoring zatrudnienia osób niepełnosprawnych na swoim obszarze działania.

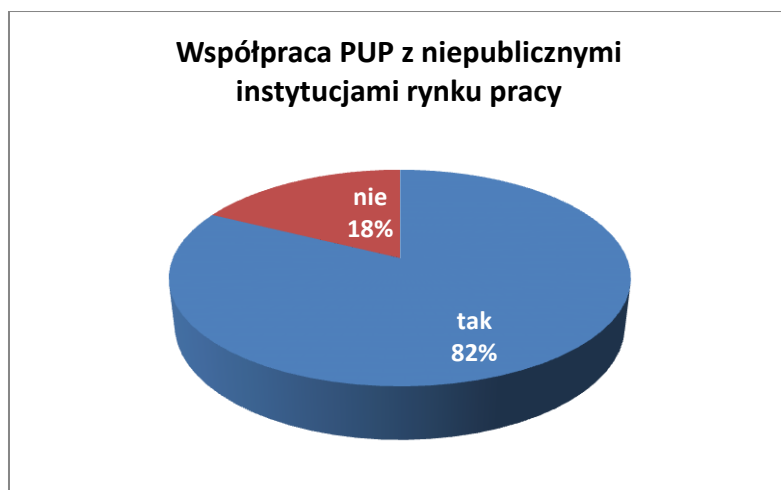
Zaledwie 6 z 13 osób, których zdaniem PUP prowadzi monitoring zatrudnienia osób niepełnosprawnych na swoim obszarze działania podało z ilu ofert pracy skorzystały osoby

niepełnosprawne w 2011 r. pochodzące z otwartego rynku pracy. Podano następujące ilości ofert:

- ok. 350 ofert- 2 odpowiedzi,
- ok. 300 ofert- 2 odpowiedzi,
- 10 ofert- 1 odpowiedź,
- 6 ofert- 1 odpowiedź.

Zaledwie 4 z 13 osób, których zdaniem PUP prowadzi monitoring zatrudnienia osób niepełnosprawnych na swoim obszarze działania podało z ilu ofert pracy skorzystały osoby niepełnosprawne w 2011 r. pochodzące z chronionego rynku pracy. Podano następujące ilości ofert:

- ok. 200 ofert- 1 odpowiedź,
- ok. 160 ofert- 1 odpowiedź,
- ok. 100 ofert- 2 odpowiedzi.

Rys. 9 Współpraca PUP z niepublicznymi instytucjami rynku pracy

82% ankietowanych przedstawicieli Powiatowych Urzędów Pracy jest zdania, że PUP współpracuje z niepublicznymi instytucjami rynku pracy. Na czym polega ta współpraca **odpowiedziało 10 z 17 osób zatrudnionych w PUP.** Według respondentów współpraca ta polega na:

- „informowaniu o ofertach, organizacja giełd pracy, organizacja szkoleń”,
- „dobór kandydatów pod stanowiska pracy, organizowanie spotkań bezrobotnych z organizatorami szkoleń, pomoc w doborze osób do programu”,
- „dobór kandydatów pod zgłoszone oferty pracy z agencji zatrudnienia, pomoc przy organizowaniu spotkań osób bezrobotnych z przedstawicielami jednostek szkolących, wstępna selekcja osób bezrobotnych”,
- „organizacji giełd pracy, szkoleń, programów”,

- „wymianie doświadczeń dotyczących własnej działalności, informacje o realizowanych projektach”,
- „rekrutacji”,
- „giełda pracy, szkolenia, informacje o ofertach”,
- „giełda pracy, szkolenia, programy”,
- „giełda pracy, informacja o ofertach i szkoleniach”,
- „szkolenia, giełdy pracy, przekazywanie materiałów i informacji”.

Najczęściej powtarzające się odpowiedzi to organizacja giełd pracy, współpraca w zakresie organizacji szkoleń oraz informacji o ofertach i realizowanych projektach, a także przy doborze kandydatów na stanowiska pracy.

6. Działania aktywizujące zawodowo i społecznie bezrobotne osoby niepełnosprawne przeprowadzane przez niepubliczne instytucje pracy

Działania aktywizujące zawodowo i społecznie bezrobotne osoby niepełnosprawne przeprowadzane przez niepubliczne instytucje pracy (NIRP) określono na podstawie odpowiedzi udzielonych przez przedstawicieli NIRP działających na rzecz osób niepełnosprawnych z powiatu wałbrzyskiego w pytaniach badawczych nr NIRP1-NIRP15 . Spośród wszystkich respondentów było 16 przedstawicieli niepublicznych instytucji rynku pracy.

Rodzaje działań aktywizujących osoby niepełnosprawne do poszukiwania pracy prowadzone w niepublicznych instytucjach rynku pracy bądź przez respondentów w ramach prowadzonej działalności gospodarczej:

- **indywidualne i grupowe poradnictwo zawodowe- 13% odpowiedzi,**
- organizowanie szkoleń zawodowych zgodnych z zapotrzebowaniem rynkowym, a także warsztaty aktywizujące dotyczące poszukiwania pracy -9% odpowiedzi
- pośrednictwo pracy, szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy, spotkanie z doradcą zawodowym, zajęcia z autoprezentacji, wyszukiwanie kursów i szkoleń oraz działalność informacyjna: spotkania, wydawanie broszur, folderów informacyjnych – 8% odpowiedzi,
- wywieszanie ofert na tablicy ogłoszeń, diagnozowanie predyspozycji zawodowych, pomoc w sprzątaniu dokumentów aplikacyjnych, przygotowanie do spotkań z pracodawcą oraz kierowanie niepełnosprawne osoby do udziału w projektach współfinansowanych z UE w zakresie aktywizacji zawodowej – 6% odpowiedzi,

- umieszczanie ogłoszeń pracy na stronie internetowej instytucji którą reprezentują/ na swojej stronie internetowej, pomoc przy poszukiwaniu pracy w Internecie – 5% odpowiedzi,
- giełda pracy, staże- 3% odpowiedzi,
- **przygotowanie zawodowe w miejscu pracy- 2% odpowiedzi.**

Ponadto 1 respondent wskazał inne rodzaje działań aktywizujących osoby niepełnosprawne do poszukiwania pracy. Jako inne rodzaje działań aktywizujących podał doradztwo zawodowe, które wpisuje się w jedną z podanych w pytaniu badawczym odpowiedzi „indywidualne i grupowe poradnictwo zawodowe”.

31% respondentów (5 osób) reprezentujących niepubliczne instytucje rynku pracy wskazało, że w ich instytucji przedstawia się oferty pracy osobom niepełnosprawnym, spośród których 4 osoby podały ilość ofert pracy przedstawionych osobom niepełnosprawnym w 2011r. Wskazano następujące ilości ofert: 30, 18, 15 oraz 10 ofert.

25% przedstawicieli niepublicznych instytucji rynku pracy jest zdania, że w ich instytucjach są wyznaczeni pracownicy do pracy z osobami niepełnosprawnymi. 5 osób udzieliło informacji nt. ilości wyznaczonych pracowników. Podano następującą ilość pracowników wyznaczonych do pracy z osobami niepełnosprawnymi: wszyscy pracownicy- 12 osób, wszyscy pracownicy- 5 osób, 5 oraz 4 pracowników. Jeden z respondentów uważa, że „każda osoba obsługująca petentów” ma styczność z bezrobotnymi osobami niepełnosprawnymi.

Rys. 10 Zajęcia osób wyznaczonych do pracy z niepełnosprawnymi w niepublicznych instytucjach rynku pracy

Respondenci w pytaniu badawczym NIRP6 odpowiadali na pytanie- Czym zajmują się osoby wyznaczone do pracy z niepełnosprawnymi osobami?, odpowiedzi na ww. pytanie podało zaledwie 8 z 16 przedstawicieli niepublicznych instytucji rynku pracy. Ich zdaniem,

osoby wyznaczone do pracy z niepełnosprawnymi to głównie wyspecjalizowani pracownicy zajmujący się bezpośrednio aktywizacją zawodową BON (38% odpowiedzi). 25% respondentów uważa, że pracujący z osobami niepełnosprawnymi to pedagodzy, z dniem 13% to doradcy zawodowi, psychologowie oraz pośrednicy pracy.

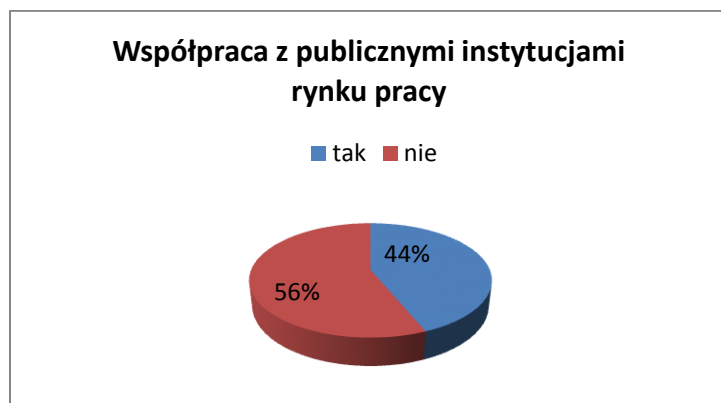
44% respondentów będących przedstawicielami niepublicznych instytucji rynku pracy jest zdania, że w NIRP, które reprezentują udostępnia się oferty pracy osobom niepełnosprawnym. Ich zdaniem udostępniane oferty pracy nie były kierowane jedynie do osób niepełnosprawnych.

Ankietowani przedstawiciele niepublicznych instytucji rynku pracy **nie potrafili określić ile ofert pracy pochodziło od pracodawców z chronionego zakładu pracy w 2011r.** Natomiast na pytanie badawcze- Ile ofert pracy pochodziło z otwartego rynku pracy? odpowiedziało zaledwie 4 z 16 przedstawicieli NIRP, podając następujące ilości ofert: 5 ofert (2 osoby), 18 oferty (1 osoba), 3 oferty (1 osoba).

Zdaniem 47% (7 osób) ankietowanych przedstawicieli niepublicznych instytucji rynku pracy ich instytucja prowadzi monitoring zatrudnienia osób niepełnosprawnych na swoim obszarze działania.

Zaledwie 2 z 7 osób, których zdaniem PUP prowadzi monitoring zatrudnienia osób niepełnosprawnych na swoim obszarze działania podało z ilu ofert pracy skorzystały osoby niepełnosprawne w 2011 r. pochodzące z otwartego rynku pracy. Podano następujące ilości ofert: 7 oraz 4.

Zaledwie 2 z 7 osób, których zdaniem PUP prowadzi monitoring zatrudnienia osób niepełnosprawnych na swoim obszarze działania podało z ilu ofert pracy skorzystały osoby niepełnosprawne w 2011 r. pochodzące z chronionego rynku pracy. Podano następujące ilości ofert: 6 oraz 2.

Rys. 11 Współpraca NIRP z publicznymi instytucjami rynku pracy

44% ankietowanych przedstawicieli niepublicznych instytucji rynku pracy uważa, że instytucja, którą reprezentują współpracuje z publicznymi instytucjami rynku pracy. Na czym polega ta współpraca odpowiedziało 8 z 16 ankietowanych przedstawicieli NIRP. Według respondentów współpraca ta polega na:

- kontaktach w celu wzbogacenia wiedzy,
- wywieszeniu ofert pracy, zamieszczeniu ofert w bazie internetowej,
- współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie- warsztaty teatralne, fundacje edukacji europejskiej- warsztaty, wałbrzyski integracyjny sejmik osób niepełnosprawnych,
- organizacji szkoleń, kursów,
- organizowaniu poradnictwa, spotkań, szkoleń,
- przekazywaniu danych, prowadzeniu warsztatów, rekrutacji na szkolenia,
- PUP kieruje do nas osoby niepełnosprawne, wspólne uczestnictwo w projektach unijnych, wdrażanie aktywnej polityki rynku pracy,
- organizacji warsztatów, szkoleń, wspólnej bazy danych.

Najczęściej powtarzające się odpowiedzi to organizacja szkoleń, warsztatów oraz kursów we współpracy z publicznymi instytucjami rynku pracy.

IV. Wnioski z badań

Struktura próby badawczej 60 respondentów: 46% - przedstawiciele Miejskich/ Gminnych Ośrodków Opieki Społecznej; 30% - przedstawiciele Powiatowego Urzędu Pracy w Wałbrzychu; 24% - przedstawiciele niepublicznych instytucji rynku pracy. Spośród badanych, problematyką aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych zajmuje się 33% w okresie od 5 do 5 lat, 29% od 5 do 10 lat, 16% od 10 do 15 lat.

Wnioski sformułowano na podstawie analizy materiału badawczego w nw. obszarach.

1. Obszar działań aktywizujących zawodowo i społecznie bezrobotne osoby niepełnosprawne przeprowadzane przez Ośrodki Pomocy Społecznej (OPS):

- a) Z analizy materiału badawczego wynika, że respondenci wskazali prowadzone przez OPS następujące, ważne rodzaje działań aktywizujących osoby niepełnosprawne do poszukiwania pracy: praca socjalna z klientem- 13% badanych, pomoc w pisaniu CV i listów motywacyjnych oraz indywidualne rozmowy motywacyjne - 11% badanych, kierowanie do punktu pomocy bezrobotnym- 10% badanych, zawieranie kontraktu socjalnego oraz

udostępnienie ofert pracy - 8% badanych, zaledwie 1% badanych wskazało na udzielanie informacji o samodzielnym prowadzeniu działalności gospodarczej, organizowanie grup wsparcia w Klubie Integracji Społecznej i Samopomocy oraz bezpośrednie kontakty z pracodawcami zainteresowanymi zatrudnieniem osób niepełnosprawnych.

- b) Wyniki badania potwierdzają, że 69% respondentów będących pracownikami Ośrodków Pomocy Społecznej wskazało na współpracę OPS z niepublicznymi instytucjami rynku pracy (NIRP).
- c) Wśród badanych aż 92% respondentów będących osobami zatrudnionymi w Ośrodkach Pomocy Społecznej jest zdania, że w OPS nie ma wyznaczonych pracowników do pracy z osobami niepełnosprawnymi.
- d) Na podstawie analizy materiału badawczego wskazanego wyżej obszaru, należy zwrócić uwagę na zagadnienia związane funkcjonowaniem standardów współpracy OPS z NIRP, jako wyznacznika jakości usług na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

2. Obszar działań aktywizujących zawodowo i społecznie bezrobotne osoby niepełnosprawne przeprowadzane przez Powiatowe Urzędy Pracy (PUP):

- a) W badaniu aż 85 % respondentów wskazało, że w PUP jest zatrudniona osoba zajmująca się aktywizacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych, w tym 58% wskazało na osoby zajmujące się pośrednictwem pracy, 21% wskazało na osoby będące specjalnymi pracownikami, 16% wskazało na doradców zawodowych.
- b) 72% respondentów w badaniu wskazało, że PUP prowadzi monitoring zatrudnienia osób niepełnosprawnych w powiecie wałbrzyskim, współpracuje z niepublicznymi Instytucjami rynku pracy na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych – wskazało 76% badanych.
- c) Z analizy materiału badawczego wynika, że 82% respondentów potwierdziło udostępnianie przez PUP ofert pracy, które nie były kierowane wyłącznie do osób niepełnosprawnych. Badania wykazały, że tylko 6 z 13 respondentów

wiedziało, ile ofert pracy dla osób niepełnosprawnych wpłynęło do PUP z otwartego rynku pracy.

- d) Badania wykazały, że 82% ankietowanych przedstawicieli Powiatowych Urzędów Pracy jest zdania, że PUP współpracuje z niepublicznymi instytucjami rynku pracy. Tylko 10 z 17 osób zatrudnionych w PUP odpowiedziało na czym polega ta współpraca. Według respondentów współpraca ta głównie polega na: organizacji giełd pracy, organizacji szkoleń, udzielaniu informacji o ofertach i realizowanych projektach oraz udziału w doborze kandydatów na stanowiska pracy.
- e) Sformułowane wyżej wnioski implikują podjęcie działań w kierunku zwiększenia wiedzy pracowników PUP o ofertach rynku pracy kierowanych w celu zatrudnienia osób niepełnosprawnych, efektywnego monitoringu zatrudnienia tych osób i określenia istotnych obszarów współpracy z niepublicznymi instytucjami rynku pracy i pracodawcami.

3. Obszar działań aktywizujących zawodowo i społecznie bezrobotne osoby niepełnosprawne przeprowadzane przez niepubliczne instytucje rynku pracy (NIRP):

- a) Z analizy materiału badawczego wynika, że w obszarze działań prowadzonych przez niepubliczne instytucje rynku pracy aktywizujące osoby niepełnosprawne do poszukiwania pracy bądź przez respondentów w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, 13% wskazało indywidualne i grupowe poradnictwo zawodowe, 9% wskazało na organizowanie szkoleń zawodowych zgodnych z zapotrzebowaniem rynkowym, a także warsztaty aktywizujące dotyczące poszukiwania pracy, tylko 2% przygotowanie zawodowe w miejscu pracy.
- b) W badaniu 25% respondentów wskazało, że niepubliczne instytucje rynku pracy, które reprezentują przedstawiają oferty pracy osobom niepełnosprawnym oraz, że osoby wyznaczone do pracy z niepełnosprawnymi to głównie wyspecjalizowani pracownicy zajmujący się bezpośrednio aktywizacją zawodową bezrobotnych osób niepełnosprawnych - 38% badanych, kolejne 25% respondentów uważa, że pracujący z osobami niepełnosprawnymi to pedagodzy, a 13% to doradcy zawodowi, psychologowie oraz pośrednicy pracy.

- c) Badania wykazały, że niepubliczne instytucje rynku pracy współpracują z publicznymi instytucjami rynku pracy- 44% badanych, a obszary intensywnej współpracy to: organizacja szkoleń, warsztatów oraz kursów, konferencji.
- d) Wniosek podsumowujący ww. obszar to zwrócenie uwagi na potrzebę podjęcia większego wysiłku przez niepubliczne instytucje rynku pracy w kierunku integracji dotychczasowych obszarów współpracy z publicznymi instytucjami rynku pracy z nowymi rozwiązaniami jakie stwarza prawo Unii Europejskiej dla aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

4. Obszar oczekiwań pracodawców w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych:

- a) Badania wykazały, że głównym powodem nie zatrudniania osób niepełnosprawnych przez pracodawców jest „stereotypowe myślenie o pracownikach niepełnosprawnych, jako nadających się do prac łatwych, prostych i lekkich”- 30% badanych, a także „niedyspozycyjność wynikająca z niepełnosprawności”- 23% badanych, aż 13% respondentów uważa, że pracodawcy nie mają prawnej wiedzy w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych.
- b) Pracodawcy oczekują od kandydatów do pracy pełnej sprawności, co potwierdziły badania - zdaniem 67% respondentów pracodawcy nie chętnie zatrudniają osoby niepełnosprawne. Jednocześnie 55% respondentów wskazało, osoby niepełnosprawne mają znikome szanse zatrudnienia na lokalnym rynku pracy oraz, że w powiecie wałbrzyskim najwięcej ofert pracy jest dla osób z niepełnosprawnością ruchową (szczególnie poruszających się na wózkach) -81% badanych.
- c) Przedstawiciele Instytucji rynku pracy stwierdzili w badaniu, że największe znaczenie w zakresie pozyskania pracy przez osoby niepełnosprawne mają posiadane kwalifikacje i umiejętności zawodowe- 29%, poziom i kierunek wykształcenia- 24%, posiadane kompetencje -17%.
- d) Reasumpcja oczekiwań wymienionych w pkt. a), b), i c) wyżej, prowadzi do rekomendacji wszelkich działań zmierzających do interakcji pracodawców z

osobami niepełnosprawnymi z wykorzystaniem istniejących instrumentów wsparcia oferowanych przez publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy.

V. Spis wykresów

- Rys. 1 Rodzaj instytucji rynku pracy, pomocy społecznej, którą reprezentują respondenci
- Rys. 2 Podział respondentów ze względu na zajmowane stanowisko
- Rys. 3 Czas, jaki respondent/ka zajmuje się problematyką aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych
- Rys. 4 Powody, jakie ograniczają aktywność zawodową osób niepełnosprawnych
- Rys. 5 Czynniki, które mają największe znaczenie w zakresie pozyskania pracy przez osoby niepełnosprawne
- Rys. 6 Umiejętności kandydata decydujące przy wyborze pracownika
- Rys. 7 Współpraca OPS z niepublicznymi instytucjami rynku pracy
- Rys. 8 Zajęcia osób wyznaczonych do pracy z niepełnosprawnymi w PUP
- Rys. 9 Współpraca PUP z niepublicznymi instytucjami rynku pracy
- Rys. 10 Zajęcia osób wyznaczonych do pracy z niepełnosprawnymi w niepublicznych instytucjach rynku pracy
- Rys. 11 Współpraca NIRP z publicznymi instytucjami rynku pracy

VI. Załączniki

Załącznik 1- ANKIETA BADAWCZA (BADANIE ILOŚCIOWE METODĄ PAPI) na potrzeby innowacyjnego projektu pn. „Wypracowanie skutecznych metod aktywizacji zawodowej i społecznej niepełnosprawnych” do przeprowadzenia badań wśród respondentów:

- Przedstawicieli Powiatowych Urzędów Pracy
- Przedstawicieli Miejskich/ Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej
- Przedstawicieli instytucji szkolących
- Psychologów
- Doradców zawodowych, job coach'ów
- Przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych
- Pośredników pracy, przedstawicieli agencji pracy

- Ekspertów (uniwersytety/instytucje badawcze) rynku pracy w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych z powiatu wałbrzyskiego (WZÓR).

Załącznik 2 – Zaproszenie do udziału w badaniach (WZÓR).

Załącznik 3 – List rekomendujący do przeprowadzenia badań (WZÓR).